

“A Sardenya li han negat un model de desenvolupament propi”

Bustianu Cumpostu (Bitti, Sardenya, 1950) és el coordinador nacional de Sardigna Natzione Indipendentzia (SNI), el partit històric de l'independentisme a Sardenya. Cumpostu, aprofitant que aquest diumenge, 21 d'octubre, hi haurà un referèndum per a aprovar una reforma de l'estatut d'autonomia de l'illa, repassa la situació política i econòmica sarda.

HELENA OLIVERA / AMIGO

Aquest diumenge els sards van a les urnes. Quina opció defensa el SNI al referèndum?

—Doncs la veritat és que nosaltres no podem defensar ni el sí ni el no, així que demanem l'abstenció.

—Però el model de govern sembla una cosa important; no hi teniu cap preferència?

—La veritat és que no ho és tant. La llei estatutària pràcticament només regula el funcionament del govern regional, i els canvis són molt petits. Només tracta de la relació entre el consell legislatiu i la presidència de la regió, però no parla de la relació entre Sardenya i l'estat italià. Aquests canvis només afecten la relació entre Itàlia i els seus intermediaris a l'illa. No és entre Itàlia i Sardenya, sinó tan sols entre la classe política. Llavors, per què hem de votar si aquí dins s'han d'organitzar d'aquesta manera o d'aquella altra? Si és més o menys democràtic? No ens interessa. Canvia el nivell de dependència? No ho fa gens. Nosaltres som esclaus, i mentre ho continuem essent no podem decidir a casa del patró. A nosaltres ens interessa el canvi de relació entre Sardenya i Itàlia, la resta no.

—Però hi deu haver un mal menor...

—Si haig de ser sincer, encara que, en principi, nosaltres ens decantem per un model parlamentari, més democràtic que el presidencial, en aquest cas no puc negar que el presidencialisme té alguns avantatges.

—Quins?

—La classe política italiana es troba tan cansada, tan inestable, és tan difícil d'arribar-hi a cap acord i que els compleixin... que llavors t'estimes més tenir un referent de negociació clar, algú amb qui puguis parlar i exigir-li un compromís personal. I aquesta és una de les característiques del sistema presidencial.

—Aquests dies també es parla de

la possibilitat que hi hagi una vaga general arran de la crisi econòmica que viu Sardenya. Quina és la posició del SIN respecte a això?

—Bé, ja ho veurem, això de la vaga, és una qüestió que surt recurrentment, ja ho veurem. Sí que és cert que a Sardenya se'ns ha negat un model de desenvolupament propi i ara en rebem les conseqüències, però és que els sindicats italians —com una contrapart més de la dominació italiana que són— han estat sempre un dels principals interessats en aquest model desastrós. Són part del problema i no pas de la solució.

—Quin model és aquest?

—Sardenya ha estat forçada a una industrialització que servís per a transformar el pastor en obrer; en aquest ambient els sindicats i partits italians han tingut un espai per a entrar a l'illa. Han construït tot un seguit de grans indústries —veritables catedrals al desert— per raons polítiques i no econòmiques. Aquest és un model que ens imposa unes servituds, que es concreten, per exemple, a ser la deixalleria del nord d'Itàlia i fins i tot del sud d'Europa! Ara mateix es vol construir una incineradora al centre de l'illa amb capacitat d'un milió de tones anuals, mentre que tot Sardenya no en produeix més de 850.000. I ja hi tenim més incineradores. Importem els residus d'Itàlia! Això ens ho volen vendre com una creació de llocs de treball i com una valorització de recursos, però en realitat no fa sinó fer-nos més dependents del continent i hipotecar el nostre medi. Ens cal un model de desenvolupament lligat al nostre territori, a les nostres capacitats i potencialitats, a la petita i mitjana indústria, als nostres recursos naturals com ara l'aigua, el fornatge, els recursos miners... Una proposta diversificadora. Ara mateix tenim una gran indústria sempre en crisi, sempre a punt de tancar. I, per tant, tenim una classe obrera sempre precària i amb por de perdre la feina, dependent de les ajudes de l'estat. I una classe obrera atemorida és carn de manipulació de partits i sindicats que la fan anar com volen. En canvi, una classe obrera segura és molt més independent i difícil de controlar. Per això deia que els sindicats italians estan interessats en la situació actual.

“Amb el nou model de finançament, Sardenya ha fet un pas enorme: econòmicament es distingeix la Sardenya nació de l'estat italià”

—Suposo que són un seguit de canvis difícils, però són possibles?

—Nosaltres hem elaborat una proposta molt completa per a començar a prendre mesures en aquest sentit. L'hem presentat a [Renato] Soru [president autonòmic sard], però ja veurem què en fa.

—Si més no, amb el nou model de finançament hi haurà recursos per a estudiar-ho.

—[Riu] Un diputat d'ERC em deia fa poc que a Catalunya volien el finançament que nosaltres hem aconseguit a Sardenya. M'explico: amb el desenvolupament regional vam obtenir el dret a cobrar algunes taxes nosaltres mateixos, percentatges variables sobre l'IRPF o l'IVA, a més d'alguns altres impostos especials com ara els combustibles o el tabac. L'estat italià feia el càlcul i després ens pagava a nosaltres allò que ens corresponia com si ens donés caritat. Però el veritable truc és que les empreses pagaven segons on tenien la seu social. Així, una indústria de ciment amb producció a Sardenya, que es menja les muntanyes aquí, que consumeix la nostra aigua,

“La situació de la llengua sarda no és dolenta. Se n'ha reconegut l'oficialitat i som a punt d'aconseguir-ne la unificació gramatical”

però amb les oficines centrals radicades a Torí pagava els impostos directament a l'estat, i no computava dins el que ens pertocava a nosaltres. Llavors Soru, basant-se en una proposta nostra, ha aconseguit una cosa molt important: que tot producte o servei realitzat a Sardenya comptabilitzi a Sardenya. Així, un carrabiner enviat a servir aquí paga les taxes aquí. És quasi un sistema federal, equiparable al que tenen els bascos.

—Això és un pas important...

—Molt important! La diferència no és pas poca. Sardenya ha fet un pas endavant enorme, grandios, perquè econòmicament distingeix la Sardenya nació de l'estat italià. Però és que, a més, fent comptes, aquest president ha descobert que des de l'any 1995, l'estat italià deu a Sardenya 10.000 milions d'euros, que no saben com pagar! Hem descobert que no és que siguem pobres, sinó que alimentàvem un estat deficitari. I l'avenç en l'aspecte psicològic d'aquest poble ha estat immens, perquè sempre havíem pensat que estàvem assistits, que érem pobres, que no produïem... I la cosa no era així: nosaltres ara sabem que en lloc de deutors som creditors.

—Canviant de qüestió, en quina situació es troba la llengua sarda ara mateix?

—La situació no és dolenta. La Llei 482 de Minories Lingüístiques n'ha reconegut l'oficialitat, som a punt d'aconseguir-ne la unificació gramatical —que ha estat molt complicada per les dissensions dels lingüistes— i ara serà possible començar a inserir-la al sistema educatiu i a alfabetitzar els joves en la llengua pròpia. Pel que fa a la llengua, sóc optimista.

—Hi ha més signes d'identitat que defineixin els sards com a poble?

—Moltíssims! Els sards són diferents en tot als italians, fins i tot en la manera de caminar! No menteixen com els italians. Hi ha gent que diu que és genètic, perquè, com els bascos, són un poble pre-indoeuropeu. I la nostra llengua i el nostre poble és anterior a l'italià. La llengua italiana no existia fins fa dos dies; un napolità i un toscà no s'entenen.

*Joan Canela i Barrull
Nuoro (Sardenya)*